

קונטרס

להיות חזק

יחזק ויאמץ את כל בר ישראל, שיתחזק ויחזיק
מעמד בכל מה שעובר עליו, ולא יפל בדעתו
משום בריה שבעולם, רק ידבק עצמו בו יתברך
תמיד.

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו
ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו
ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁכַל אָדָם צָרִיךְ
לְהִיּוֹת חֲזָק מְאֹד בְּדַעְתּוֹ, עַד שֶׁשׁוּם דְּבַר
בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ, וְאִז נִכּוֹן לְבוֹ
יִהְיֶה בְּטוֹחַ, שֶׁיִּצְלִיחַ כָּל יְמֵי חַיָּיו.
וְצָרִיכִים לְהִיּוֹת חֲזָקִים עִם כָּל נִקְדָּה
שְׂמֻקָּבֵל עַל עֲצָמוֹ, כְּמוֹ קִיּוּם הַמְּצוּוֹת
בְּשִׂמְחָה, וְכְמוֹ לְמוֹד הַתּוֹרָה בְּהַתְמַדָּה,
וְכְמוֹ תְּפִלָּה בְּכּוֹנֵה וּבְהַשְׁתַּפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ.
(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתנב)

קונטרס

להיות חזק

בני ובנותי היקרים! בזה העולם צריכים "להיות חזק" על כל אשר עובר על האדם, כי אין אדם בזה העולם שלא יעבור עליו איזה משבר בחיים, ורבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן עח), אשר אין שום יאוש בעולם כלל, אסור להתיאש בשום פנים ואפן. ואפלו במצבים הכי קשים שעוברים על בני-אדם, צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות חזקים ולא להשבר. וכיצד זוכים לזה? על-ידי תקף האמונה. כשיהודי מאמין בהקדוש-ברוך-הוא, ויודע ועד אשר דבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, אז זוכה "להיות חזק". כי כשאדם חדור אמונה ברוחה ומזפכת בו יתברך, יש לו כח הגדל וכח הצומח. כי אנו רואים בטבע, כשמחדירים גרעין באדמה חרושה היטב, התוצאה מניבה פרי, שגדל וצומח אילן חזק שפרותיו ערבים לחך, ושום

רוח וגשם ושלג ובָרָד, אינם יכולים לעקרו, כי הוא משרש היטב באדמה, לא-כן אם מכניסים גרעינים באדמה בלתי חרושה, תכר-ומיד כשישנן סערות, גשמים ובָרָד כבד, עוקרים את העץ, ולא נותר ממנו מאומה. אמונה זה בחינת ארץ, כמו שכתוב (תהלים לו, ז): "שכן ארץ ורעה אמונה", ולכן כשיש לאדם אמונה ברוחה ומזככת בו יתברך, אינו עוזב את הקדוש-ברוך-הוא יהיה מה שיהיה ויהיה איך שיהיה, הוא זוכה לעבר על הכל, ומחזיק מעמד בכל אשר קורה עמו, ואינו נשבר ומתיאש, וזה הלמוד שאדם צריך ללמד עם עצמו, עם אשתו וילדיו, עם תלמידיו, עם שכניו, ועם שאר יהודים קדושים; כי חכמינו הקדושים אומרים (שבועות לט.): ישראל ערבים זה בזה, כל יהודי ערב לזולתו, ולכן כשאדם רואה אדם שבור, שרוי במצב קשה, נקלע לחובות, או יש לו עגמת נפש — הן מעצמו, הן מאשתו, הן מילדיו, הן בפרנסה וכו', מצוה לדבר עמו ולחזקו ולעודדו ולשמחו, שייזכה "להיות חזק". וזו המצוה הכי גדולה, כי אומרים חכמינו הקדושים (ברכות ה:): אין חבוש מוציא עצמו מבית אסורים; אדם האסור בפלא אינו יכול לצאת לבדו, אלא זקוק הוא לעזר חיצוני, לאדם אחר מבחוץ שיוציאו. כמו-כן מי שנקלע למצב קשה בחייו, עובר עליו מהפך וגל, הוא בעצמו אינו יכול

לְעִזְרוֹ, אָבֵל כְּשֶׁבֵּא זוּלָתוֹ וּמְחִזְקוֹ וּמְעוֹדְדוֹ, עוֹשֶׂה בְּזֶה מִמֶּשׁ פְּדִיּוֹן שְׁבוּיִים, כִּי נִשְׁמַת הָאָדָם שְׁבוּיָהּ בְּתוֹךְ גּוֹפּוֹ. וְכִפִּי שְׁמָצִינוּ פְּעָמִים רַבּוֹת, שְׁבָנֵי-אָדָם נִקְלָעִים לְצָרוֹת, וְאִינָם יוֹדְעִים לְשִׁית עֵצָה לְנַפְשָׁם, וְהִנֵּה בָּא אָדָם וּמְאִיר בָּהֶם הַדְּבוּרִים הַלְלוּ: "לְהִיּוֹת חֲזָק", וּמְדַבֵּר עַל לִבָּם, כְּכֹר עֶזֶר לָהֶם הַרְבֵּה מְאֹד. וְעַל-כֵּן לְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם, לְחִזְקָם וּלְעוֹדְדָם וּלְשִׂמְחָם — זֶה הַמְצָנָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר בְּמִצְוֹת צְדָקָה, וְכִמוֹ שֶׁאֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קו), דָּוִד הַמֶּלֶךְ אֹמֵר (תְּהִלִּים מֵא, ב): "אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל"; אֲשֶׁרִי הָאָדָם הַמְּכַנִּים שָׁכַל בְּדָל, וְאִיזְהוּ דָּל? אֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נְדָרִים מֵא): אֵין עָנִי אֶלָּא בְּדַעַת; וְאִיזוֹ דַּעַת? שְׂאִינוּ מְכִיר אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ד, לה): "אִתָּה הִרְאֵתָ לְדַעַת, כִּי הִנֵּי"ה הוּא אֱלֹקִים, אֵין עוֹד מְלַבְדּוֹ", זֶה נִקְרָאת שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת, שֶׁאָדָם יוֹדֵעַ, שֶׁדָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן. וְכִשְׁאָדָם אֵינָנו יוֹדֵעַ דָּבָר זֶה, הוּא מְסַכֵּן גְּדוֹל, וְעוֹבֵר עָלָיו מִשְׁבֵּר בְּחַיִּים, שְׂאִינוּ יְכוּל לְשִׁית לְעֲצָמוֹ עֲצוֹת.

לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אִם רְצוֹנְכֶם לְזִכּוֹת לְקַיֵּם אֶת הַמְצָנָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר בְּדוֹר הַזֶּה, עֲלִיכֶם לְחִזְק וּלְעוֹדֵד וּלְשִׂמְחָה אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, לְהַחֲדִיר

בָּהֶם תִּקְוָה בַּחַיִּים, וְלוֹמַר לָהֶם מְלִים אֵלוֹ: "לְהִיּוֹת
 חֲזָק" בְּכֹל אֲשֶׁר עוֹבֵר עֲלֵיכֶם, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת
 זֶה הָעוֹלָם בְּלִי הַתְּחַזְּקוֹת. רוֹאִים לְעֵתִים בְּנֵי-אָדָם
 שֶׁנִּקְלְעוּ בְּחֻבּוֹת, עַד שְׁאִינָם רוֹאִים מָנוֹס אֶלָּא לְבָרַח
 מֵהַמְּצִיאוֹת, לַעֲזֹב אִשָּׁה וְיִלְדִים וְכוּ', אֲשֶׁר בְּאֵמֶת אֵין
 זֶה פְּתוּרָן, אֶלָּא מִסְתַּבְּכִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר. אַךְ בְּזֶה שְׁאֵדָם
 מִחֲזֵק אֶת זוּלָתוֹ, מֵאִיר בּוֹ דַּעַת וְשָׁכַל, מוֹצִיאֵו מֵהַצָּעַר
 שֶׁנִּסְתַּבֵּךְ, וּמְדַבֵּר עַל לְבוֹ "לְהִיּוֹת חֲזָק", זוֹ הַמְּצוּהָ
 הַגְּדוּלָּה בְּיוֹתֵר. כִּי בְּאֵמֶת עֲלֵיכֶם לְזִכֹּר, שֶׁמִּכָּל צָרָה
 שְׁעוֹבֶרֶת עַל בְּנֵי-אָדָם יְכוּלִים לְצַאת, אִם רַק זוֹכִים
 לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת הַדְּבוּק בְּהַקְדוּשַׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, שְׁאֵין לוֹ כָּבֵד שׁוֹם נְגִיעוֹת אִישִׁיּוֹת, כִּי דְבּוּק
 לְגַמְרֵי בְּאֵמֶת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ. אֲשֶׁר אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל
 (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ז'), שֶׁצַּדִּיק כְּזֶה, עֲצוּתוֹ בָּאוֹת
 מֵעוֹלָם הַבָּא, כִּי עֲצוֹת הַמּוֹן-הָעַם הֵן עֲצוֹת הָעוֹלָם
 הַזֶּה; כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם יֵשׁ לְכָל אֶחָד נְגִיעוֹת — זֶה רוֹצֶה
 כְּבוֹד, זֶה חֹפֵץ כְּסֶף, זֶה מְעַנֵּן בְּשֵׁם וְכוּ', וְלִכֵּן צָרִיךְ
 לְהִשְׁמַר מֵעֲצוֹת שֶׁל הַמּוֹן עִם, וְאֵף שֶׁמִּתְחַזֶּה וּמֵרָאֵה
 פָּנָיו כְּאֵלוֹ הוּא רַב, רַבָּנָן, גְּאוֹן, צַדִּיק וְכוּ', אֵינּוּ אֶלָּא
 מְרַמֵּה אֶתְכֶם. כִּי אִם אֵינוֹ מְקַשֵּׁר אֶתְכֶם אֶל הַקְדוּשַׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, תִּדְעוּ שֶׁהַכֹּל אֶצְלוֹ שָׁקֵר. וְכַפִּי שְׁרוּאִים
 הַיּוֹם, אֶחָד הֵיךְ יִרְקֵן בְּשׁוּק, אֶחָד הֵיךְ צוֹרֵף, וְרָאֵה
 שְׁאֵינוֹ מְצַלִּיחַ וְהַתְּחַזֶּה לְרַב, לְמַקְבֵּל, וְכִבֵּר נוֹתֵן

להיות חזק

רה

תקוננים, ובגני-אדם רצים אחריו, ומוליכם שולל, ולכן עובר עליהם מה שעובר. לא-כן מי שזוכה להיות מקשר אל הצדיק הדבוק באין סוף ברוך הוא, אשר אין לו שום נגיעות, כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סו), שהצדיק אינו צריך את אף אחד בעולם, והוא דבוק בהקדוש-ברוך-הוא. לא-כן אדם שנצרך לבריות, פניו משתנות לכמה גונים, מאחר שצריך מבגני-אדם טובות, מזה כסף, מזה כבוד, מזה פרסומת, מזה פרנסה, ולכן ההכרח לו לחנף את כל אחד. מה שאין כן צדיק הדבוק בבורא יתברך שמו, הוא איננו צריך את אף אחד, הוא רק רוצה להעלות ולהגביה, לחזק ולעודד ולשמח את נשמות ישראל, שגם-כן יתקרבו אל הקדוש-ברוך-הוא. ולכן עלינו לבקש תמיד אותו יתברך, שנזכה למצא את הצדיק הזה, שיכול לומר לנו מלים אלו: "להיות חזק". כי בלעדיהן אדם מסכן גדול, ועוברים עליו הרבה הרבה משברים בחיים.

ולכן, בני ובנותי היקרים! ראו להתחזק ולא להתיאש בשום פנים ואפן, אפלו במצבים הקשים ביותר שעוברים עליכם. כי הקדוש-ברוך-הוא אב הרחמן, ועושה עמנו נסים ונפלאות, שאיננו מסגלים להבין, כמאמר ז"ל (נדה לא.): לעולם אפלו בעל הנס

אינו מכיר בנסו. בכל יום ויום הקדוש-ברוך-הוא עושה נסים ונפלאות, אבל האדם איננו מסגל להבין את זאת. ובאמת אומרים חכמינו הקדושים (שוחר טוב תהלים קו): אי אפשר לעולם בלא נסים ובלא פלאים, כיצד? אדם נתון על גבי המטה, והנחש בארץ לפניו, כיון שבא לתן רגלו, ברח הנחש מפניו, ואינו יודע מהפלאים שעשה הקדוש-ברוך-הוא עמו, כי רק הוא יתברך לבדו יודע נסים ונפלאות שעשה עמו. אדם הולך לישן במטתו, והנה תחת המטה יש נחש מסכן, ואדם אינו יודע מזה, ובבקר כשקם, נבהל הנחש וברח, ואדם כלל איננו מודע לנס הגדול שעשה עמו הקדוש-ברוך-הוא. וכך קורה עם כל אדם. כל אחד מאתנו כל-כך הרגיל עצמו שהכל טבע, מקרה ומזל, "אני יוצא מפתח ביתי והולך לדרך לתמי, ושב לתמי לביתי, כאלו לא ארע דבר", והנה כששומעים איזה מקרה נורא או אסון, חס ושלום, אדם נזדעזע פתאם ונרעד: "הלא גם אני הייתי במקום זה לפני דקות מספר, וברוך השם נצלתני". ואז מתחיל להודות ולהלל להקדוש-ברוך-הוא על גדל הנפלאות שעשה עמו. ואין אדם קולט, שבכל יום ובכל שעה ורגע עושה עמו הקדוש-ברוך-הוא נסים ונפלאות, שזה מה שכתוב (תהלים קלו, ד): "לעושה נפלאות גדולות לבדו,

כי לעולם חסדו", מהו לְבַדּוֹ? כִּי יֵשׁ נַסִּים שָׂרָק הוּא יִתְבַּרְךָ לְבַדּוֹ יוֹדַע הַנַּסִּים.

וְלָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! צָרִיךְ "לְהִיּוֹת חָזָק" עַל כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו, וְתִמִּיד לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ עַל הַנַּסִּים וְהַנִּפְלְאוֹת, כִּי אָדָם אֵינוֹ קוֹלֵט מֵהַנַּעֲשֶׂה בְּזֶה הָעוֹלָם, עַד שְׁשׁוֹמֵעַ, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן אֲסוֹנוֹת, וְאִז מִתְעוֹרֵר. וְלָכֵן לָמָּה לָנוּ לְחַכּוֹת, חֲלִילָה וְחַס, לְשִׁמְעַ פְּגַעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, וְאִז נִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, יוֹתֵר טוֹב לְהִתְעוֹרֵר עִתָּה בְּתִשׁוּבָה קִדְּם שְׁבָאוּ עֲלֵינוּ צָרוֹת וְיִסּוּרִים. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִנְחוֹת נו'): מַה זֵּית אֵינוֹ מוֹצִיא שְׁמָנוּ אֶלָּא עַל-יַדֵּי כְּתִית, אֶף יִשְׂרָאֵל אֵינָם חוֹזְרִים לְמוֹטָב אֶלָּא עַל-יַדֵּי יִסּוּרִים. הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אוֹתָנוּ וְרוֹצֵה שְׁנִשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, שְׁנִדְבַר אֵלָיו, אֲשֶׁר כָּל דְּבַר וְדַבּוּר שִׁיְהוּדֵי מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, גּוֹרֵם שְׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעַלָּה, שְׂזוֹ נִקְרָאת הַתְּבוּדוֹת, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה) שְׁאָדָם יִרְגִיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ, וְכָל הָעוֹבֵר עָלָיו יִסְפֹּר לְפָנָיו, זֶה גּוֹרֵם שְׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעַלָּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת; כִּי אָדָם הַמְּסֻתָּבֵב בְּעוֹלָם הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי, הַמְּלֵא הַסִּתְרוֹת וְהַעֲלָמוֹת, וְעוֹזֵב לְרַגַע הַכֹּל, וּמִתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, אִם הֵייתָם יוֹדְעִים מַה גּוֹרְמִים

דבוריו בכל העולמות, הייתם תמיד מבקשים את
 הקדוש-ברוך-הוא ומתבודדים לפניו. ואומרים חכמינו
 הקדושים (סנהדרין מד:): כל המאמץ עצמו בתפלה
 מלמטה, אין לו צרים מלמעלה; אדם המרגיל עצמו
 לבקש תמיד את הקדוש-ברוך-הוא על כל דבר ודבר,
 אין לו שום מקטרגים למעלה. אדם יוצא מפתח ביתו,
 הדבר הראשון שעליו לעשות — להניח ידו על
 המזוזה. מה כתוב בה? "שמע ישראל הוי"ה אלקינו
 הוי"ה אחד". לבקש את הקדוש-ברוך-הוא: "הנה אני
 יוצא מפתח ביתי, רבנו של עולם, תשמר אותי בדרך
 מכל מיני משחיתים, גנבים, רוצחים, מפגעים, ולא
 אסתבך עם איש". אינכם יכולים לתאר ולשער מה
 מלים אלו גורמות ופועלות! הוא ממשיך על עצמו
 מלאכי שמירה השומרים אותו. הולך לעסקיו, הולך
 לכל מקום שחפץ, והקדוש-ברוך-הוא שומרו בכל
 דרכיו. וכששב מדרך אלו ביתו, יניח שוב ידו על
 המזוזה, שכתוב בה: "שמע ישראל הוי"ה אלקינו
 הוי"ה אחד", ויתן תודה להקדוש-ברוך-הוא שהביאו
 חזרה בריא ושלם. ואם אדם מרגיל עצמו לילך בצורה
 כזו, הוא רואה נסים ונפלאות שעושה עמו הבורא
 יתברך שמו. ובאמת בעתים הללו אנו צריכים כל-כף
 הרבה תפלות שהקדוש-ברוך-הוא ישמר אותנו, ישמר
 את ילדי ישראל, את כל עם ישראל מכל מיני צרות

להיות חזק

רט

וצוקות ומקרים רעים, מכל מיני צבועים ושקרנים העובדים על הבריות, ואז נראה נסים ונפלאות שיעשה עמנו הבורא יתברך שמו. וברגע שאדם נוכח בנסים שעושה עמו הקדוש-ברוך-הוא, אז יתחיל לשיר שירות ותשבחות לפניו, ויהיה תמיד שמח, ויוכל לעזור לזולתו, לדבר על לבו, שיזכה "להיות חזק" גם-כן. כי למה בני-אדם אינם מחזקים את זולתם? כי הם בעצמם שבורים פחדים הנשבר, שרויים בדכאון פנימי, מיאשים מחייהם, רואים רק את המוות לפני העינים, מבקשים שתצא נפשם מזה העולם, אשר כל זה נובע מכפירות ואפיקורסות, כי אם היה אדם מאמין בבורא יתברך שמו היה מנצל כל רגע, היה שמח בשמחה אין סופית שלא עשני גוי, שזו השמחה הכי גדולה פמוכא (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י'): למה בני-אדם כל-כך רחוקים מהקדוש-ברוך-הוא כי אין להם ישוב הדעת ולמה אין להם ישוב הדעת? כי אינם בשמחה, אלא בעצבות ובדכאון. ומדוע אינם זוכים לשמחה? כי אינם דנים עצמם לכף זכות, כל אחד משפיל עצמו: אינני שוה מאומה, לא הולך לי, נולדתי במזל לא טוב, איש מקנא ברעהו, ולא עולה על דעת אף אחד שעל זולתו עוברים מצבים גרועים פי כמה, אף מחמת שאדם חושב שהעשב של חברו ירק יותר על-כן חש רע ומר ומבקש מותו מחייו,

והכל נובע מהעדר אמונה, כי ברגע שאדם רואה שכל הבריאה כלה, היא אין סוף ברוך הוא, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, אדם זה תמיד שמח, ובפרט עם המצוות שנתן לנו הבורא, שיש לו ציציית בבגדו, תפלין על זרועו וראשו, מזוזה בפתח ביתו, והולך להתפלל ערב ובקר וצהרים, ערבית, שחרית, מנחה, זוכה ללמד תורה, הולך לשעורי תורה, שומר שבת, אוכל פשרות, שומר טהרת המשפחה, איזו שמחה צריכה להיות ליהודי שזוכה לקיים את מצוותיו יתברך! ולכן אומרים חכמינו הקדושים אומרים (סוטה ג:): כל העושה מצוה אחת בעולם הזה מקדמתו והולכת לפניו לעולם הבא; אדם זוכה לעשות מצוה אחת, היא שומרת עליו ומלנה אותו לנצח, מכל שכל כשאדם עושה הרבה מצוות, ומכל שכן שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות נז): אפלו ריקנין שבך מלאים מצוות פרמון; לכן צריך לדון כל יהודי לכף זכות, פמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), שצריך לדון כל יהודי לכף זכות, לבקש ולחפש ולמצא בעצמו נקודות טובות ששם אינו רשע. אין זו חכמה למצא את הרע אצל הזולת, כי כל אחד ואחד נולד עם רע, "כי יצר לב האדם רע מנעוריו" (בראשית ח, כא), אדם נולד עם רע, ועליו לעבד על עצמו, וזה מה שכל יהודי עושה משך

להיות חזק

ריא

כל ימי חיינו, על-ידי קיום המצוות. ולכן עקר השלמות לחפש ולבקש את הטוב שיש אצל כל יהודי. ואם נתבונן – נוכח, אשר מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, אין להקדוש-ברוך-הוא מה להתבייש עם עם ישראל, "ועמך כלם צדיקים" (ישעיה ס, כא), אלא אנו בגלות מרה מאד מזה אלפים שנה, ובפרט בסוף הימים, שאנו סובלים מהערב-רב שנתערבו בינינו גויים, המתנהגים כגרועים שבאמות, והם מסיתים ומדיחים אותנו נגד הקדוש-ברוך-הוא, בר מינון. אבל באמת עם ישראל עם קדוש, ועלינו לחפש ולבקש ולמצא בעצמם נקדות טובות, ועל-ידי-זה נעלה אותם חזרה אליו יתברך. וזו עבודת הצדיק, שמחפש ומבקש את הנקדות טובות שיש אצל כל יהודי, שזה מה שאומר דוד המלך (תהלים לז): "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו"; הינו שהפסוק מזהירנו לחפש ולבקש את העוד מעט טוב שיש אצל כל יהודי, ואז תראה שאיננו רשע, והתבוננת על מקומו ואיננו אותו אדם. ואומר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות, ברכות השחר, הלכה א'), שזו תהיה עבודת מלך המשיח, שבוא יבוא ויגאל את עם ישראל מפל צרותיו, ואיך? על-ידי שימצא נקדות טובות בכל יהודי. ולכן על-ידי שנמצא זכיות בכל בר ישראל, ונחזק ונעודד את כל אחד, בזה אנו מקרבים את

הגאולה, אשר תבוא רק על-ידי הטוב שמוצאים בכל אחד. וכמו שהיה הגואל הראשון שהוא משה רבנו, שכתוב אצלו (שמות ב, ב): "ותרא אתו כי טוב", כי מאז שנולד היה רק טוב, כף יהיה הגואל האחרון רק טוב. וכן בכל דור ודור, כל הצדיקים הם רק טוב, כמו שכתוב (ישעיה ג, י): "אמרו צדיק כי טוב", הצדיק רוצה רק את הטוב שלנו.

ולכן עלינו לבקש הרבה ממנו יתברך לזכות להתקרב אל הצדיק האמת, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן עח), שאשרי מי שזוכה להתקרב אליו בעודו בחיים חיותו, אשרי לו ואשרי חלקו! ועם ישראל מאוד מאוד משתוקקים בדור הזה להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא, אף אינם מוצאים את הצדיק האמת, כי מרב הנסיגות הקשים שעוברים על נשמות ישראל, התערב ביניהם ערב-רב, שמסיתים ומדיחים אותם לעזוב את נקדת היהדות, את האמונה, את קיום המצוות, את השבת, ומה גם שערב ביניהם שקרנים, רמאים, צ'בועים, שזה שר"ץ השורץ על הארץ. ועל זה צריכים הרבה לבקשו יתברך, שלא נטעה עצמנו ולא יעבדו עלינו, כי ישנם ריקים ופוחזים שעובדים על בני-אדם. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן עב): מאין יודעים שמקרבים לצדיק אמת הדבוק בפי

להיות חזק

ריג

החיים בו יתברך? אם נופלת עלי שפלות, שאני מתחיל לראות מי אני, אני מתחיל להתישב מה עשיתי עד כה, זה סימן שאני מקרב לצדיק אמת, אבל אם נופלת עלי ישות וגאות, ואני חושב שאני כבר משהו וכו' וכו', סימן שאני מקרב אל רמאי ונוכל, ועלי לברח ממנו כמו שבורחים מאש שורף, כי יפילני לשאול תחתית ומתחתיו. ולכן צריך הרבה לבקשו יתברך, שנוזקה להיות מקרבים לצדיק אמת, המחדיר באנשיו להפיר מקומם, ולהיות בטלים ומבטלים לגמרי לגבי האין סוף ברוך הוא, ולהתבונן בגדלת הבורא יתברך, ולהתבודד לפניו, ולהודות לו ולהללו על כל הטובות והחסדים שגמלנו. כמו שתקנו לנו אנשי כנסת הגדולה לומר שלש פעמים ביום: "מודים אנחנו לך שאתה הוא אלקינו ואלקי אבותינו, צורנו צור חיינו, מגן ישענו, אתה הוא לדור ודור, נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בדיך ועל נשמותינו הפקודות לך, ועל נסיה שבכל יום עמנו, ועל נפלאותיה וטובותיה וגו', הטוב כי לא כלו רחמיה והמרחם כי לא תמו חסדיה" וגו'. רואים בני-אדם מסתובבים מלאי קשיות על הקדוש-ברוך-הוא, ושואלים שאלות 'למה' ושוב 'למה' וכו', פיון שאדם הולך פעם אחת לבית-חולים, ורואה באיזה מצב אנשים שוכבים שם — זה עם חמצן, זה עם מכונת

הנשמה, זה עם אינפוזייה, זה מקבל מנת דם, זה רחמנא לצלן, בלי ידיים או רגלים, זה, רחמנא לישזבן, עור, אזי מתחיל להוכח בנפסים שעושה עמו הקדוש-ברוך-הוא.

לזאת, בני ובנותי היקרים! אם אתם רואים יהודי שבור, תחזירו בו אמונה, שזו הצדקה הכי גדולה — לחזק ולעודד ולשמח נשמות ישראל, ובפרט בדור הזה. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (שומר טוב תהלים יח): לא כל מי שאומר שירה אומר, אלא כל מי שנעשה לו נס ואומר שירה, בידוע שנמחלו לו כל עוונותיו; בזה שאנו מודים ומהללים לבורא על הנפסים והנפלאות שעושה עמנו, שיש לנו רגלים ללכת, ידיים להתנועע, אזנים לשמע, עינים לראות, אף לנשם, פה לדבר, מח לחשב, בזה שאנו מקלסים ומשבחים לפניו יתברך על כל זאת, בידוע שנמחלו עוונותינו. ולכן בראותנו אנשים שבורים, הבה נחזקם, הבה נאמר להם: "להיות חזק", אשר זו הצדקה והגמילות חסד הכי גדולה. ואומרים חכמינו הקדושים (תוספתא פאה ד'): צדקה וגמילות חסד שקולות כנגד כל מצוותיה של תורה, שהצדקה נוהגת לעניים, וגמילות חסד נוהגת בין לעניים בין לעשירים, הצדקה נוהגת לחיים וגמילות חסד לחיים ולמתים, הצדקה

להיות חזק

רטו

נוהגת בממונו, וגמילות חסד בין בממונו ובין בגופו. מהי צדקה וגמילות חסדים? רואים אדם שבור ומדכדך, אשר לדאבוננו, אין חסרים אנשים מרי נפש ונדפאים, שעוברים עליהם מרירות ויסורים, נקיפות מצפון מעצמם ומאחרים, סובלים מילדים, מאנשים, ואם מרבים עמהם בצדקה ובגמילות חסדים, הרי זה כמו שקימנו את כל התורה כלה. ואין זה צריך להיות בכסף דיקא אלא אפלו בחינה, כמו שאומרים חכמינו הקדושים (כתבות קיא): על הפסוק (בראשית מט, יב): "ולבן שנים מחלב" — טוב המלבין שנים לחברו יותר ממשקהו חלב. אדם צמא ומבקש ממך לשותות ונתת לו — הרויית צמאנו והחיית אותו, אומרים חכמינו הקדושים: אם שמחת את הזולת, חיכת אליו, זה חשוב יותר מאשר אם הרויית צמאנו; כי בדור הזה עקר החשיבות לאמץ יהודים דוויים ורצוצים, ולאמץ: "להיות חזק" וכי'.

הבה נעשה לעצמנו חשבון נפש, האם אנו מתחזקים באמונה פשוטה, לידע שהכל מאתו יתברך?! הלא יכול לחלף כל היום ונתלה פשלונו בזולת, הוא אשם באכזבתי, הוא השפיל אותי וכי', ושוכחים שההוא רק שליח ממנו יתברך, כי דבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל

הַעֲלִיזוּן. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (חלין ז'): אֵין אָדָם
 נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה אֶלָּא אִם-כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו
 מִלְמַעְלָה; אִז מַה שֵּׁיךְ, אִם יֵשׁ לְךָ אֵיזָה צַעַר וְעַגְמַת
 נַפֶּשׁ מֵאֵיזָה פְּרֻחַח אוֹ בֶּן בְּלִיעֵל, מִדּוּעַ שְׁלֹא תַחֲשֹׁב
 שֶׁהַכֹּל מֵאֲתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּדֵי לִשְׁבֹר לְבָבְךָ וּלְהַמְשִׁיכוֹ
 בַּחֲזָרָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ; כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חֲפֵץ
 שְׁנָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלִכֵּן שׁוֹלַח לָנוּ יְסוּרִים, וְאִם
 אָנוּ מְקַבְּלִים אוֹתָם בְּאַהֲבָה, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְמַתִּיק
 מֵאֲתָנוּ אֶת כָּל הַדֵּינִים. וְלִכֵּן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 (עֵין בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה ט', סִימָן ח'): צֵא וּרְאֵה אֵיזוֹ דֶּרֶךְ
 שְׁמִבִּיאָה אֶת הָאָדָם לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא? אֵלוֹ הַיְסוּרִים;
 כִּי כְּשֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם יְסוּרִים, וּמִתְחִיל לְבַקֵּשׁ
 וּלְחַפֵּשׂ מִדּוּעַ בָּאוּ עָלָיו, וּבֹא לְהִרְהוֹר תְּשׁוּבָה אֲמַתִּי,
 מָה עָשָׂה עַד כֹּה?! אוֹלֵי לֹא הִתְפַּלֵּל בְּמִנְיַן עָרֵב, בִּקְרָא
 וְצִהָרִים, אוֹלֵי לֹא נִזְהַר בְּעֲנִיַת אָמֵן יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא,
 קִדְּשָׁה וּבִרְכוּ, זִלְזַל בְּמַצּוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כִּפָּה יָמִים
 לֹא הִנִּיחַ תְּפִלִּין, בַּר מִינָן, זִלְזַל בְּשַׁבַּת, רַחֲמָנָא
 לִישְׁזַבֵּן, לֹא הִקְפִּיד הֵיכָן הוּא אוֹכֵל, וְאָכַל כָּל הַבָּא
 בְּיָדוֹ, שְׁכֵהִיּוֹם יְכוּלִים לְהַכְשִׁיל בְּאֲכִילַת טְרֵפוֹת
 וּנְבִלוֹת, וְאֵין אָדָם שֶׁם עַל לֵב שְׁאֲסוּר לְאָכַל בְּשׂוֹר, רַק
 אִם יוֹדְעִים מִיְהוּ הַשׁוֹחֵט, מִיְהוּ הָרַב הַמְכַשִּׁיר, מִיְהוּ
 הַבֵּית-דִּין צָדֵק, וְצָרִיכִים לְחַקֵּר וּלְבַרֵר בְּדִבְרֵים אֵלוֹ,
 לֹא לְקַנּוּת בְּשׂוֹר בְּכָל צָרְכָנְיָה וְכוּ', אֶלָּא לְהִזְהַר מְאֹד,

כי אכילת טרפות ונבלות מטמטמת את הלב, ואז האמונה אינה יכולה להפגס באדם, וכן להשמר בירקות שיהיו מעשרים ונקיים מתולעים, חס ושלום.

ולכן, בני ובנותי היקרים! כשעוברים עלינו יסורים, אין זאת שהקדוש-ברוך-הוא שונא אותנו, חס ושלום, אלא רוצה לעוררנו לשוב בתשובה. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה ט'): "טוב מאד" — זו מדת יסורים, שעל ידה באים הבריות לחיי העולם הבא; אם לא היסורים הללו שעוברים עלינו, אף פעם לא היינו מתעוררים בתשובה שלמה, והיו חולפים לנו השבעים שנה בלא כלום. אבל כשעובר על האדם איזה משבר ובא אל הצדיק, והצדיק מעוררו מהשנה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'), שהצדיק מעורר מהשנה, משמח ומעודד ומאמץ "להיות חזק", ואז אדם שב בתשובה אליו יתברך, ומתחיל לראות שכל מה שעושה עמו הקדוש-ברוך-הוא — זה לרחמים ולרצון. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (ברכות ה.): כל שהקדוש-ברוך-הוא חפץ בו מדכאו ביסורים; לדאבוננו, אנו שומעים בכל יום מקרים מזעזעים, וכל אחד חושב שזה נעשה אצל הזולת, ואינו יודע, שהוא יכול להיות השני בתור, רחמנא לצלן. ולכן אומרים

חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (אבות א, ז): אֵל תִּתְיַאֵשׁ מִן הַפְּרָעָנוּת; אֵלָּא צָרִיף לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַנְּבִיא (הושע יד, א): "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹי"ה אֶלְקִיךָ, כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעוֹוֹנוֹךָ, קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל הַיּוֹי"ה", אִיף שְׁבִים בְּתִשׁוּבָה? עַל-יְדֵי 'דְּבָרִים' — דְּבָרִים (עֵין שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה לַח, סִימָן ד'), הֵינּוּ שְׁבָאִים וּמְתַבּוּדִים לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמְסֻפְרִים לוֹ כָּל הָעוֹבֵר עָלָיו, אֲשֶׁר אֵין מַעֲלָה גְדוֹלָה מִזֶּה. וְעַל-יְדֵי-זֶה מַדְבָּקִים בּוֹ יִתְבַּרֵךְ. וְלִכֵּן אֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה ל', סִימָן ג'): בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ, שְׁאִין לָהֶם לֹא מֶלֶךְ וְלֹא כֹהֵן, לֹא נְבִיא וְלֹא אוֹרִים וְתַמִּים, אֵלָּא תִפְלָה זֶה בְּלָבָד, אָמַר דָּוִד לְפָנָי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵל תְּבַוְּהַ תִּפְלָתָם; דָּוִד הַמֶּלֶךְ רָאָה מֵרֹאשׁ שְׂיִכְנָה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וַיִּחַרֵב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְלֹא יִהְיֶה לְעַם יִשְׂרָאֵל — לֹא מֶלֶךְ וְלֹא נְבִיא וְכוּ' וְכוּ' אֵלָּא דְבַר אֶחָד בְּלָבָד: הַתִּפְלָה, שְׂיָבֹאוּ וַיִּתְפַּלְלוּ לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲזַי בִּקְשׁ, שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא יִמָּאֵס בַּתִּפְלָה. וְזוֹ הִיְתָה עֲבוֹדַת דָּוִד הַמֶּלֶךְ כָּל יְמֵי חַיָּיו — רַק עֶסֶק בַּתִּפְלָה וּבִקְשָׁה, וְלִכֵּן זָכָה לְחַבֵּר אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים. וְזֶהוּ שְׂאוֹמֵר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עג): הַרְגִיל בְּאִמִּירַת תְּהִלִּים — זֹכָה לְתִשׁוּבָה. זֹכָה לְמִצַּא הַשַּׁעַר וְהִפְתַּח הַשַּׁיף לְשַׁרְשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְלִהְתְּקַרֵּב אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

להיות חזק

ריט

לזאת, בני ובנותי היקרים! הבה נתחזק בצוֹתָא
עכָּשׁוּ, וְנַעֲזֹר זֶה לָזֶה, כִּי רַק בְּזֶה תְּלוּיָהּ הַגְּאֻלָּה,
כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּבֹא בַתְּרָא י.): גְּדוּלָּה צְדָקָה שְׁמִקְרַבַת אֶת
הַגְּאֻלָּה; וְאִיזוֹ צְדָקָה? לָאוּ דִיקָא בְּכֶסֶף, אֲלֵא עַל-יַדֵּי
כַּמָּה דְבוּרִים, עַל-יַדֵּי כַּמָּה נְחוּמִים, חֲיוּף אֶחָד מְחִיָּה
אֶת הַזּוּלָּת. בְּזֶה שְׂאֵתָה מְחִזֵּק יְהוּדֵי שְׂבוּר, כְּבָר עֲשִׂיתָ
לוֹ אֶת הַיּוֹם, אֵתָה מְחִיָּף אֲלֵיו — כְּבָר עֲזַרְתָּ לוֹ, וּמְכַל
שְׁכֵן, שְׂאֵתָה אוֹמֵר לוֹ "לְהִיּוֹת חֲזָק", אֵל תִּשְׁבֵּר, אֵתָה
מִמָּשׁ מְצִיל יְהוּדֵי מִרְדַּת שַׁחַת. וְזֶהוּ רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ —
שְׁנִרְבֶּה בְּגִמְלוֹת חֲסֵדִים. וְכְמֵאֲמָרָם ז"ל (יְלִקוּט הוֹשַׁע, רַמְז'
תַּקְכ"ב): חֲבִיב עָלַי חֲסֵד שְׂאֵתָם גּוֹמְלִים זֶה עִם זֶה, יוֹתֵר
מְכַל הַזְּבַח שְׂזַבַּח לְפָנַי שְׁלֵמָה; שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ הַקָּרִיב
לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם אֶלְף קַרְבָּנוֹת, וְאוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַחֲסֵד שְׁעוֹשֶׂה יְהוּדֵי עִם זוּלָּתוֹ — חָשׁוּב
יוֹתֵר. קַרְבָּן לֹא הֵיָה סֵתָם, אֲלֵא נִקְרָא כֶּף עַל שֵׁם קְרוֹב
הָעוֹלָמוֹת, וְהֵיָה בְּכָל קַרְבָּן שְׁמוֹת וַיְחוּדִים, הַמְּשַׁכֵּת
גְּלוּי אֱלֻקוֹת מְרוֹם גְּבַהֵי מְרוֹמִים עַד הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי
וְהַחֲמִרֵי הַזֶּה, שֶׁהַכֹּהֵן יַחַד יְחוּדִים בְּעֵת שֶׁהַקָּרִיב אֶת
הַקְּרָבָן, וְהָאִיר אֶת הָעוֹלָם עִם אוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא,
אֶף-עַל-פִּי-כֵן אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּשִׁיְהוּדֵי
עוֹשֶׂה חֲסֵד עִם זוּלָּתוֹ, מְחִזְקוֹ וּמְעוֹדְדוֹ, זֶה חָשׁוּב יוֹתֵר
מֵאֶלְף קַרְבָּנוֹת.

לזאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! בָּאוּ וּנְתַחֵל לַחֲשֹׁב
בְּחֻשְׁבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הָאֵם אָנוּ עוֹשִׂים חֶסֶד בְּבֵית,
מְחַזְקִים אֶת הָאִשָּׁה?! אֲשֶׁר אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
(ראש השנה ו:): אִשָּׁה — בַּעֲלָהּ מְשַׁמָּחָה; הָאֵם אָנוּ
מִתְעַנְיָנִים מָה עוֹבֵר עַל יְלָדֵינוּ?! יְכוּל לַעֲבֹר יוֹם,
שָׁבוּעַ, חֹדֶשׁ וְאֶפְלוּ שָׁנָה, וְהַהוֹרִים אֵינָם מִתְעַנְיָנִים מִה
כּוֹאֵב לַיֶּלֶד, מִה מְצִיק לַיֶּלְדָה, מִה לְמַדּוּ וְכוּ', לֹא
אֲכַפֵּת לָהֶם, וְאַחֲר־כֵּן כְּשֶׁגְדָלִים וְנַעֲשִׂים פְּרָאִיִּים, וְחַס
וְשְׁלוֹם, יוֹצְאִים לְתַרְבוֹת רָעָה, אֲזִי מוֹרְטִים שְׁעָרוֹת
רֹאשׁם וְכוּ', וְשׂוֹאֲלִים: הֲכִיצַד אֶרַע לָנוּ?! וְשִׁכְחוּ,
שֶׁבְהַיּוֹתָם קִטְנִים, לֹא חָנְכוּ אוֹתָם כְּדַבְעֵי. מִה קָרָה
לָכֶם?! קִבַּלְתֶּם יְלָדִים בְּמִתְנָה, בְּשַׁעַה שְׁיִשְׁנֶם חֲשׂוּכֵי
בָּנִים, שְׁמִשְׁתוֹקְקִים לְקַבֵּל מִתְנַת שָׁמַיִם זוֹ, הָאֵם שִׁמְתֶם
לֵב כָּל הַשָּׁנִים לְחַנּוּכְכֶם, לְבַדֵּק בְּחֶסֶרוֹנָם?! הֵיכֵן הַצְדָּקָה
וְהַחֶסֶד בְּבֵית?! אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (פְּתוּבוֹת נ.):
עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל יַעַת, זֶה הַזֶּן וּמְפָרְנֵס אֶת אִשְׁתּוֹ וּבְנָיו
וּבְנוֹתָיו. קֹדֶם צְרִיכִים לַתֵּן צְדָקָה בְּבֵית, רֹאשִׁית לַעֲזוֹר
לְאִשָּׁה וְלַיֶּלְדִים, לְבְנֵי הַבַּיִת, לְהַתְעַנֵּן בְּצַרְכֵיהֶם,
לְחַזְקָם וְלַעֲוֹדָדָם וּלְשִׁמְחָתָם. וְאַחֲר־כֵּן לַעֲזוֹר לְקְרוֹבִים
וּרְחוּקִים; הִנֵּה גָרִים בְּצוֹתָא בְּבִנְיָן מְשַׁתֵּף שְׁכָנִים
רַבִּים, הָאֵם מִתְעַנְיָנִים בָּהֶם?! הֲלֹא יְכוּלִים לְחַלֵּף
חֻדְשִׁים רַבִּים, וְאֵין שָׁמַיִם עַל לֵב שֶׁגָר כָּאֵן אֵיזָה אֶלְמָן,
יְשִׁישׁ אוֹ גְלָמוּד, הָאֵם נִקְשְׁנוּ עַל דִּלְתוֹ לְשֹׂאֵל

להיות חזק

רכא

בש'לֹמוֹ? ! הַשְּׁמֵנוּ לֵב שְׁמַתְחַתְנוּ גַר זוג קְשִׁישִׁים,
שִׁילְדִיהֶם גָּרִים בְּמֶרְחָק רַב מֵהֶם, הָאֵם שְׁאַלְנוּ פֶּעַם אִם
הֵם זְקוּקִים לְאִיזוֹ קִנְיָה וְכוּ' ? ! זֶה מַה שְּׁרוּצָה מֵאַתְנוּ
הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁנִּרְבֶּה בְּחֶסֶד, שְׁנַחֲזֵק זֶה אֶת זֶה,
שֶׁנֶּאֱמַר לְכָל אֶחָד "לְהִיּוֹת חֲזָק", הָאֵם אָנוּ עוֹשִׂים אֶת
זֹאת? ! לָאוּ. וְכִיצַד נִצְפֶּה לְגַאֲלָה? ! כִּיצַד אָנוּ רוֹצִים
שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִגְאֹל אוֹתְנוּ, בְּשַׁעַה שִׁישׁ לָנוּ מִדַּת
הָאֲכֻזְרִיּוֹת, וְלֹא אֲכַפֵּת לָנוּ מִהַזּוּלַת? ! וְאִם לְאֶחָד כָּבֹר
אֲכַפֵּת מִהַזּוּלַת, אֲזַי מִשְׁתִּיקִים אוֹתוֹ, כְּדִי שְׁלֹא יִתְעַרֵּב
בְּעֲנִינִים, וְכִף מִתְגַּבֶּרֶת עָלֵינוּ הַגְּלוּת הַמְּרָה, וְאִין יוֹם
שְׁלֹא יִהְיֶה בוֹ הַרוּגִים וּפְצוּעִים, בַּר מִיָּנָן, וּפְגוּעִים, וְאָנוּ
חוֹשְׁבִים שְׁזֶה טָבַע, מִקְרָה וּמְזֹל, שְׁזֶה יַעֲזֹר אוֹ זֶה יִסְיַע
וְכוּ'. וְשׁוֹכְחִים שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פֹה אִתְנוּ, עִמָּנוּ
וְאַצְּלָנוּ. "הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כְּתֻלָנוּ" — הַקְדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא מְצַפֶּה לְשׁוּב אֵלֵינוּ, אֲבָל אָנוּ צְרִיכִים כְּלִי.
אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עא), שֶׁבְּכָל יוֹם
יֹרֵד הַנֶּעֱם הָעֲלִיּוֹן, זִיו שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ מֵאִיר בְּכָל
הָעוֹלָם כְּלוּ, וְלָמָּה אִין אָדָם קוֹלֵט אֶת הָאוֹר? כִּי אִין
לוֹ כְּלִי לְקַבְּלוֹ. וּמַהוּ הַכְּלִי? צְדָקָה. וּמַה נִּקְרָאת
צְדָקָה? לֹא דִיקָא בְּכֶסֶף, לְעֵתִים חִיּוֹף אֶחָד לְזוּלַת שְׁוֵה
הוֹן תּוֹעֲפוֹת; כִּי הִנֵּה יִשְׁנוּ אָדָם מִיֵּאֵשׁ מִחַיָּיו, אִינוּ
רוֹצִה לְחִיּוֹת, אֲתָה נוֹתֵן לוֹ כֶּסֶף, וְאִינוּ חֹפֵץ בְּזֶה כְּלָל,
וְהִנֵּה אֲתָה רַק מְעַנִּיק לוֹ חִיּוֹף וְאוֹמֵר לוֹ "לְהִיּוֹת חֲזָק",

להיות חזק

ומתחיל להתעניין מה ארע לו וכו', והחייט אותו.
 ואם-כן לעתים זה שוה מכל הון דעלמא. לזאת, הבה
 נקבל על עצמנו מדת אהבה וחסד, ולחזק ולעודד
 ולאמץ נשמות ישראל, לדבר אחד עם השני, שיהיה
 חזק באמונה בהקדוש-ברוך-הוא, וירגיל עצמו לדבר
 אליו יתברך, ובזכות זה שאנו נעסק בחסד ובצדקה,
 נזכה שיגאל אותנו הקדוש-ברוך-הוא בגאולה שלמה
 במהרה בימינו אמן ואמן!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!